

Załącznik do Uchwały
Nr XXVII/155/2012
Rady Gminy Grudziądz
z dnia 18 grudnia 2012 r.

Plan odnowy miejscowości Wąldowo Szlacheckie na lata 2012 - 2019

Listopad 2012 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	4
1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI.....	4
2. PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA	4
2.1. Mapa Polski z podziałem na województwa	4
2.2. Mapa Województwa Kujawsko-Pomorskiego z podziałem na powiaty.....	5
2.3. Mapa Powiatu Grudziądzkiego z podziałem na gminy	5
2.4. Mapa Gminy Grudziądz z podziałem na sołectwa	6
3. POWIERZCHNIA SOŁECTWA WAŁDOWO SZLACHECKIE	7
4. LICZBA LUDNOŚCI	9
5. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI WAŁDOWO SZLACHECKIE	11
6. STRUKTURA PRZESTRZENNA MIEJSCOWOŚCI WAŁDOWO SZLACHECKIE	12
II INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	14
1. ZASOBY PRZYRODNICZE	14
2. DZIEDZICTWO KULTUROWE	17
2.1. Obiekty o wartościach historycznych	17
2.2. Stanowiska archeologiczne.....	19
3. OBIEKTY I TERENY.....	20
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	21
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	23
6. GOSPODARKA I ROLNICTWO.....	23
6.1. Gospodarka.....	23
6.2. Rolnictwo.....	24
6.3. Klasyfikacja gleb	26
6.4. Struktura użytków.....	29
7. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI.....	29
III OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI	31
IV OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIEĆ NA LATA 2012-2019.....	32
V OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH, ZE WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNE	34
VI PODSUMOWANIE	36

WSTĘP

Podstawą rozwoju miejscowości Wałdowo Szlacheckie jest wypracowanie dokumentu pn. „*Plan Odnowy Miejscowości Wałdowo Szlacheckie*” oraz kierunki jego rozwoju na kolejne lata 2012-2019 wraz z celami, kierunkami i zadaniami inwestycyjnymi.

Wypracowanie takiego planu jest możliwe tylko w wyniku aktywnego współdziałania mieszkańców, którzy najlepiej potrafią określić potrzeby swojej społeczności. Stąd niniejszy „*Plan*” jest efektem otwartej dyskusji mieszkańców, prowadzonej w formie spotkań, zebrań i warsztatów, w trakcie których mieszkańcy sołectwa decydowali o przyszłości i kierunkach rozwoju swojej wsi.

Opracowanie, a następnie wdrożenie planu odnowy wiąże się z określonymi korzyściami dla społeczności lokalnej polegającej na:

- odbudowie i wzmocnieniu tożsamości kulturowej oraz aktywizacji mieszkańców poprzez programy edukacyjno-kulturalne, kierowane do różnych grup mieszkańców, w szczególności dzieci i młodzieży, seniorów, kobiet;
- wzroście atrakcyjności życia społeczno-kulturowego na wsi;
- wdrażaniu pozytywnych zmian akceptowanych przez mieszkańców;
- aktywacji społeczności lokalnej – wzroście tożsamości z miejscem zamieszkania i stopnia integracji mieszkańców wokół działania na rzecz środowiska – miejscowości.

I. Charakterystyka miejscowości

1. Położenie miejscowości

Miejscowość Wałdowo Szlacheckie położona jest na podmokłych terenach Basenu Grudziądzkiego, w odległości 11,5 km na południowy zachód od centrum Grudziądza. Miejscowość graniczy: od północnego wschodu z Białym Borem; od północnego zachodu z Rudą; od południa zaś z Gminą Stolno leżącą w Powiecie Wąbrzeskim. Wieś Wałdowo Szlacheckie usytuowana jest po obu stronach drogi powiatowej nr 1395C relacji Biały Bór – Wałdowo – Ruda.

2. Przynależność administracyjna

Kraj: Polska

Województwo: Kujawsko–Pomorskie

Powiat: Grudziądzki

Gmina: Grudziądz

Miejscowość: Wałdowo Szlacheckie

2.1. Mapa Polski z podziałem na województwa

2.2 Mapa Województwa Kujawsko–Pomorskiego z podziałem na powiaty

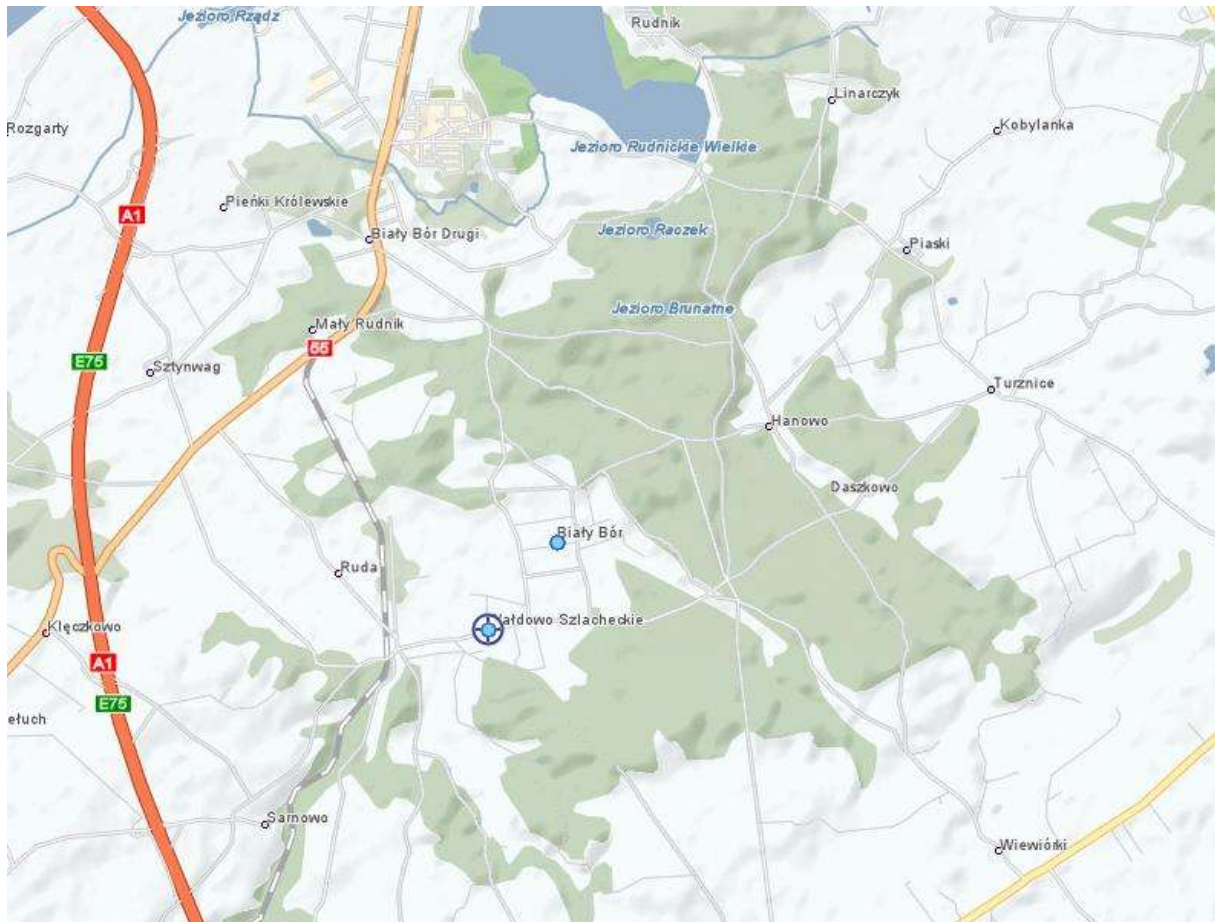
2.3. Mapa Powiatu Grudziądzkiego z podziałem na gminy

2.4. Mapa Gminy Grudziądz z podziałem na sołectwa

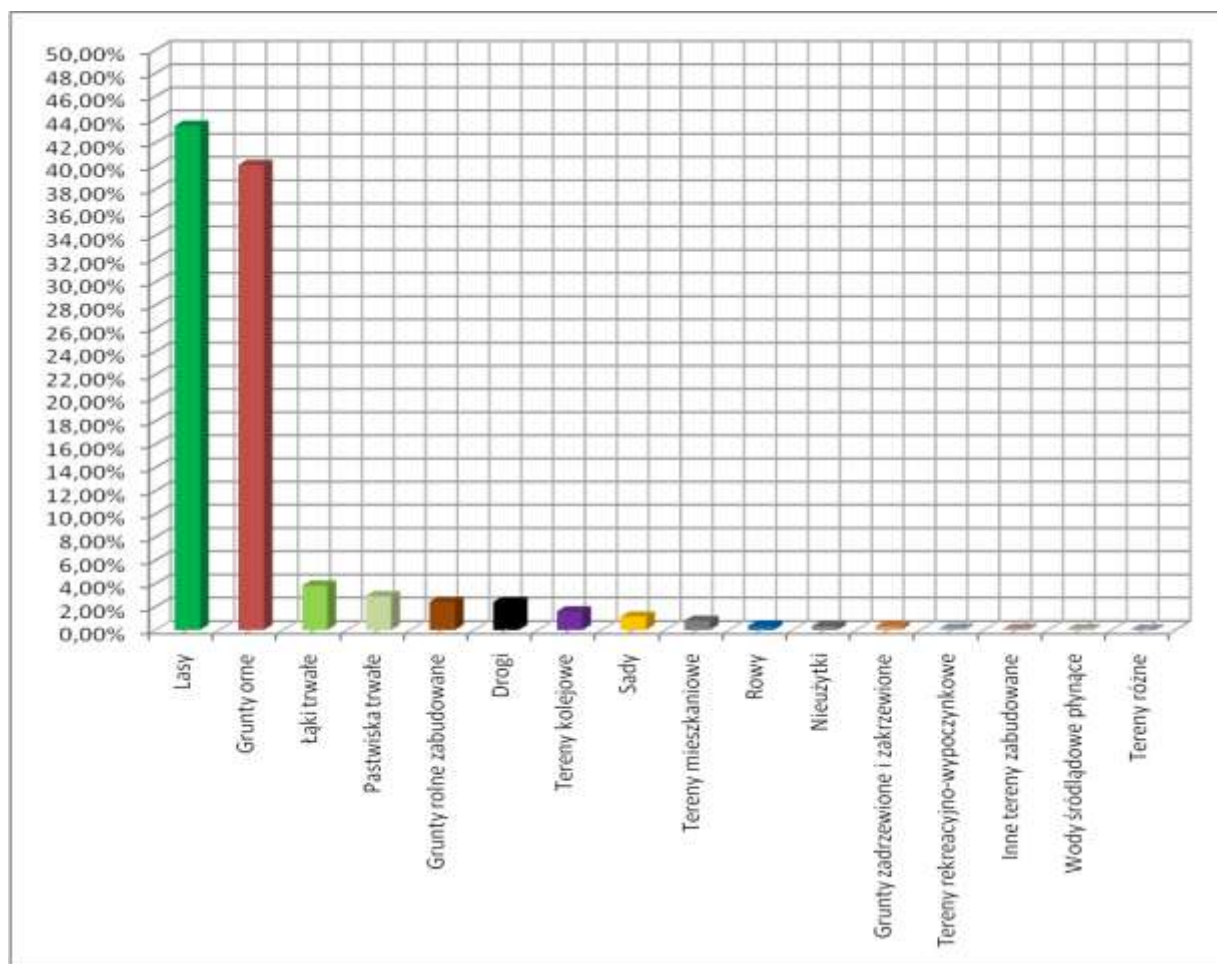
3. Powierzchnia Sołectwa Wałdowo Szlacheckie

Powierzchnia Wałdowa Szlacheckiego wynosi 644,3515 ha, co czyni je jednym z największych sołectw na terenie Gminy Grudziądz. W strukturze użytkowania terenu dominują lasy i grunty orne. W Wałdowie Szlacheckim znajdują się największe, obok Białego Boru i Wielkiego Wełcza, kompleksy leśne. Ich powierzchnia wynosi 280,1655 ha, czyli ponad 43% powierzchni całego sołectwa. W Wałdowie Szlacheckim występują także największe zespoły lasów prywatnych – 119,32 ha. Grunty orne zaś zajmują 258,2814 ha, czyli ponad 40% powierzchni sołectwa. Na trzecim miejscu uplasowały się łąki o powierzchni prawie 25 ha. Niewiele mniej zajmują pastwiska (18,8203 ha) oraz grunty rolne zabudowane (15,6654 ha). W zakresie terenów zabudowanych i zurbanizowanych przeważają tereny komunikacyjne: drogi, których powierzchnia w Wałdowie Szlacheckim wynosi ponad 15 ha oraz tereny

kolejowe – 10,3300 ha. Z kolei tereny mieszkaniowe zajmują 5,1635 ha. Powierzchnia pozostałych użytków waha się od 7,4310 do 0,1473 ha, a szczegółowe zestawienie gruntów dla obrębu Wałdowo Szlacheckie przedstawia poniższa tabela i wykres:

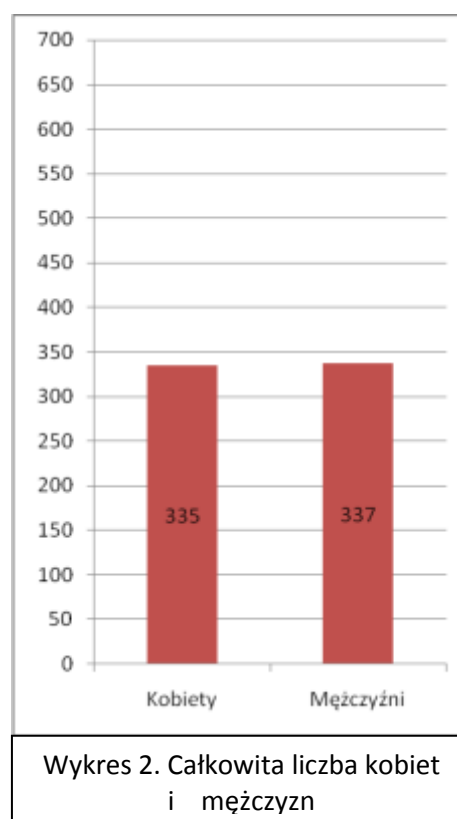
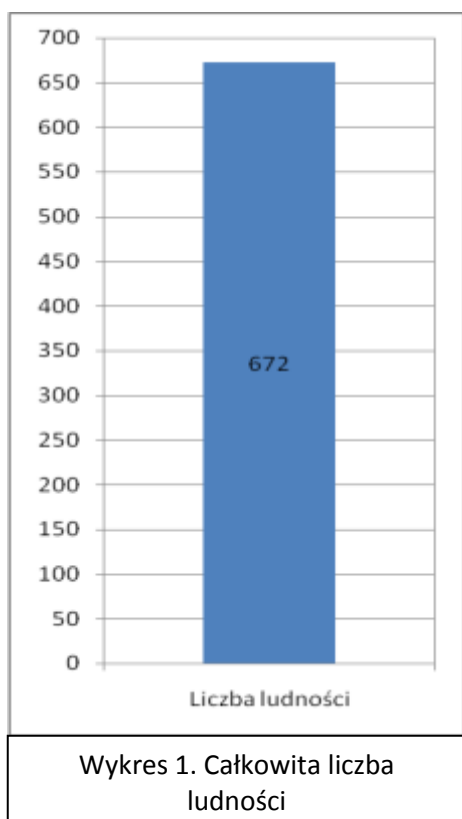
Powierzchnia [ha] z tego:	644,3515	100,00%
Lasy	280,1655	43,48%
Grunty orne	258,2814	40,09%
Łąki trwałe	24,6098	3,82%
Pastwiska trwałe	18,8203	2,92%
Grunty rolne zabudowane	15,6654	2,43%
Drogi	15,5234	2,41%
Tereny kolejowe	10,3300	1,60%
Sady	7,4310	1,15%
Tereny mieszkaniowe	5,1635	0,80%
Rowy	2,3769	0,37%
Nieuzytki	2,0876	0,32%
Grunty zadrzewione i zakrzewione	2,0060	0,31%
Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,6900	0,11%
Inne tereny zabudowane	0,6344	0,10%
Wody śródlądowe płynące	0,4190	0,07%
Tereny różne	0,1473	0,02%

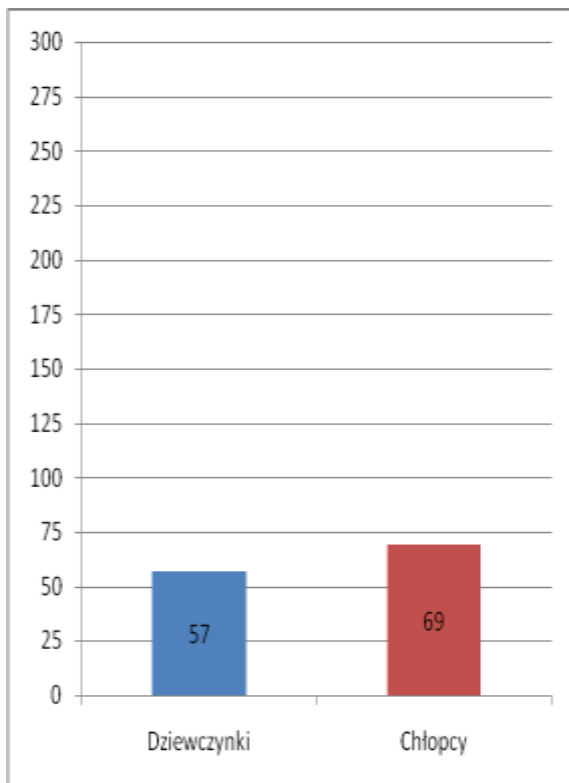

4. Liczba ludności

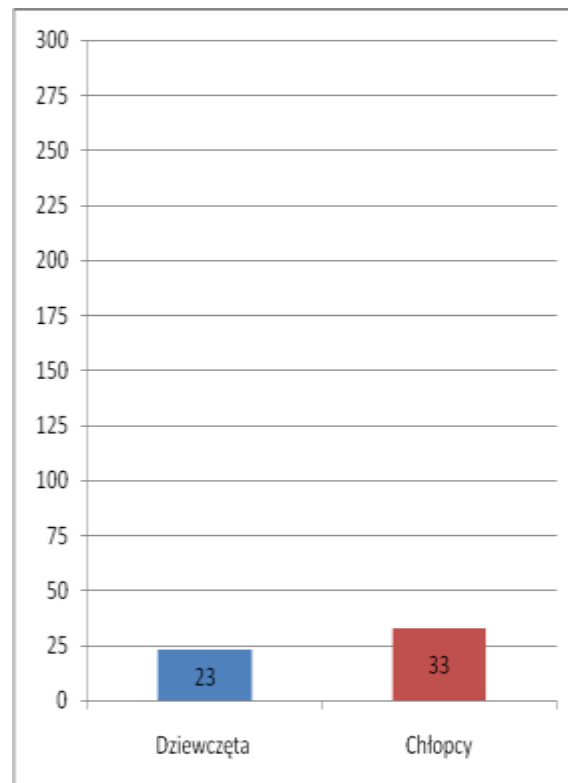
Wałdowo Szlacheckie jest sołectwem dosyć gęsto zaludnionym. Liczba ludności na dzień 06.11.2012 r. wynosiła 672 mieszkańców – 335 kobiet i 337 mężczyzn. Stosunek procentowy wynosi: 49,85% kobiety ; 50,15% mężczyźni. Szczegółowe dane z podziałem na kategorie wiekowe przedstawia poniższa tabela oraz wykresy:

Liczba ludności	Kobiety	Mężczyźni
672	335	337
0 - 13 lat		
Ogółem	Dziewczynki	Chłopcy
126	57	69
14 - 18 lat		
Ogółem	Dziewczęta	Chłopcy
56	23	33
19 i więcej lat		
Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
490	255	235

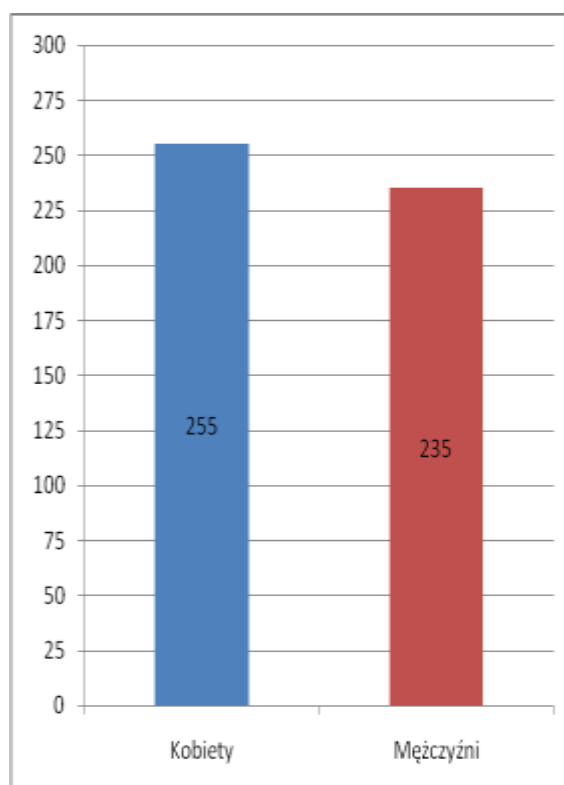

Wykres 3. Ogółem dziewczynki i chłopców
0-13 lat

Wykres 4. Ogółem dziewcząt i chłopców
14-18 lat

Wykres 5. Ogółem kobiet i mężczyzn
19 i więcej lat

5. Historia miejscowości Wałdowo Szlacheckie

Miejscowość Wałdowo Szlacheckie była wymieniona w dokumentach z 1279 r. jako Baldau i należała do komturstwa grudziądzkiego, a po 1466 r. do starostwa. W polskich czasach miejscowość obejmowała dwie osady: Wałdowo – Wieś oraz Wałdowo – Młyn. Dawne nazwy: ok. 1423-4 r. Waldaw, 1570 r. Wałdowo, 1796 r. Waldowo, niem. Waldau Adlig.

W czasach krzyżackich, ok. 1423-4 r., wieś była własnością rycerską w wójtostwie lipienieckim z obowiązkiem 1 służby w zbroi lekkiej w wyprawach Zakonu. Młyn w 1438 r. był własnością Zakonu prokuratorii papowskiej. W 1476 r. Kazimierz Jagiellończyk pozwolił Janowi Bażyńskiemu zastawić młyn w Wałdowie. W 1505 r. okręg papowski łącznie z Wałdowem został nadany przez Aleksandra Jagiellończyka biskupowi chełmińskiemu. W 1539 r. kapituła chełmińska nadała przywilej młynarzowi Janowi na młyn w Wałdowie, kupiony przez niego od Jerzego Gorzechowskiego z prawem rybołówstwa w stawie młyńskim oraz posiadania roli, łąk i pastwisk przynależnych z dawna do młyna. W 1570 r. młyn o 2 kołach jest własnością kapituły chełmińskiej, do Feliksa Mełdzyńskiego należy 7,5 łanów chłopskich i 2 zagrodników. W 1885 r. właścicielem majątku (w większej części już rozparcelowanego), obejmującego 407 ha, w tym: 116 ha roli, 39 ha łąk i 222 ha lasu, był Piottuch-Koblicki. W 1921 r. właścicielem młyna był Otto Schilling.

We wsi była szkoła ewangelicka i stacja kolejowa przy linii kolejowej z Chełmży do Grudziądza zbudowanej w 1882 r. Przynależność do parafii: katolickiej w Sarnowie, ewangelickiej w Wielkich Łunawach (od 1855 r.).

Liczba budynków mieszkalnych i mieszkańców wg danych spisowych z lat:

- 1885 – 37 domów mieszkalnych i 455 mieszkańców (kat. 455, ewang. 5);
- 1905 – 66 domów mieszkalnych i 450 mieszkańców (kat. 280, ewang. 170);

- 1921 – 71 domów mieszkalnych i 403 mieszkańców (kat. 326, ewang. 77), w tym: Wałdowo Młyn – 1 dom mieszkalny i 5 mieszkańców (kat. 1, ewang. 4), Wałdowo st.kol. – 2 domy mieszkalne i 17 mieszkańców (kat. 17).

Układ historyczny: Wieś o zabudowie rozproszonej w typie rzędówki bagiennej.

6. Struktura przestrzenna miejscowości Wałdowo Szlacheckie

Miejscowość Wałdowo Szlacheckie położona jest na podmokłych terenach Basenu Grudziądzkiego, w odległości 11,5 km na południowy zachód od centrum Grudziądza. Wieś Wałdowo Szlacheckie usytuowana jest po obu stronach drogi powiatowej nr 1395C relacji Biały Bór – Wałdowo – Ruda (rys.1), od której rozchodzą się drogi gminne prowadzące do posesji mieszkańców. Zabudowania w typie rzędówki skupione są po obu stronach tej drogi. Część zabudowań jest rozproszona. Formę

Rys.1

Rys.2

rozproszoną stanowią głównie gospodarstwa rolne. W centrum wsi znajduje się także rondo (rys.2), na którym krzyżują się drogi do Grudziądza, Rudy, Sarnowa, a także na peryferia Wałdowa.

Przeważa krajobraz nizinny i pagórkowaty, bogaty w małe oczka wodne i zarośla, wzbogacony śródpolnymi i przydrożnymi zadrzewieniami. Krajobraz wsi stanowią przede wszystkim lasy i pola uprawne. Obszar zalesiony wynosi 280,1655 ha, z czego

119,32 ha stanowią lasy prywatne. Grunty orne zaś zajmują 258,2814 ha. Całość uzupełniają duże kompleksy zieleni łąkowej (rys.3).

W środkowej części sołectwa występują spadki terenu powyżej 12%, co skutecznie utrudnia, a nawet uniemożliwia zabudowę, a w rolnictwie jest powodem erozji wodnej gleb. Na pozostałym obszarze, gdzie występują równiny sandrowe, kemy i terasy, odnotowuje się dobre warunki geologiczne dla zabudowy.

II. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

1. Zasoby przyrodnicze

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991r. (Dz. U. Nr 114, poz. 492, ze zm.), obszar chronionego krajobrazu obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów i ich zagospodarowanie powinno

zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. W przypadku naszej gminy dotyczy to głównie znacznej powierzchni lasów, zwłaszcza w rejonie Wałdowa Szlacheckiego (rys.4), które stanowią jeden z najważniejszych zespołów przyrodniczych w gminie Grudziądz i objęte są szczególną ochroną (Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa NR 252 z dnia 24 grudnia 1996 r.). Większość tych lasów zaliczana jest równocześnie do kilku kategorii ochronności, m.in. glebochronnych i wodochronnych. Powierzchnia lasów Wałdowa Szlacheckiego wynosi 280,1655 ha. Pod względem typów siedliskowych dominuje bór świeży, w którym przeważa sosna z nielicznym udziałem brzozy brodawkowatej, świerku i dębu szypułkowego. Podszyt nie jest bogaty, w przeciwieństwie do runa, w którym występuje m.in. borówka czernica i brusznica. Mniejsze powierzchnie zajmuje bór mieszany, który występuje na żyzniejszych piaskach gliniastych o nieco lepszych warunkach uwilgocenia. W skład drzewostanu wchodzi: sosna, dąb, grab i brzoza brodawkowata. Podszyt jest bogaty, składający się m.in. z leszczyny, kruszyny, jarzębiny. W Wałdowie Szlacheckim

znajdują się także największe zespoły lasów prywatnych o powierzchni 119,32 ha. W ich przypadku nie możemy jednak mówić o lasach zatwierdzonych jako ochronne.

Rys.5

Walory krajobrazowe Wałdowa Szlacheckiego wzbogacają również pomniki przyrody, które są cennymi i osobliwymi obiektami przyrodniczymi podlegającymi ochronie. We wsi znajdują się dwa takie pomniki przyrody. Pierwszym

z nich jest wypływ artezyjski (rys.5) tryskający z rury przy zabudowaniach gospodarczych na podwórzu Pana Przanowskiego. Jego temperatura wynosi zawsze $+9^{\circ}\text{C}$. Stąd też nie zamarza nawet zimą. Kilka metrów dalej rósł inny pomnik przyrody – 250-letni dąb, który niestety przewrócił się podczas jednej z nawałnic jaka nawiedziła Wałdowo Szlacheckie 4 lata temu.

Drugim pomnikiem przyrody we wsi jest 50-letni jałowiec (rys.6) rosnący przy drodze gminnej nr 40503C, na terenie należącym do Pana Paprotnego. Jego wysokość wynosi 7 metrów. Wpisany został do rejestru Zarządzeniem Wojewody Toruńskiego nr 55/78 z dnia 22 grudnia 1978 r.

Rys.6

Rys.7

W części południowo-zachodniej analizowanego obszaru rzeźbę terenu ożywia rzeka Młynówka (rys.7), zwana także Strugą Sarnowską. Stanowi ona ważny dopływ Jeziora Rząd. Charakteryzuje się wyrównanym przebiegiem stanów wody,

o rocznym wahaniu sięgającym kilkunastu centymetrów.

Ponadto na terenie Wałdowa Szlacheckiego występują stawy rybne (rys.8) o łącznej powierzchni 2,6 ha i objętości 10 tys. m³. Obiekt jest funkcjonalnie powiązany z rzeką Młynówką. Stanowi nie tylko walor krajobrazowy, ale odgrywa także ważną funkcję

Rys.8

zabezpieczającą przed powodzią. Mianowicie, jedną z form zapobiegania powodziom jest retencja, czyli możliwość magazynowania wód powierzchniowych. Modernizacja kompleksów stawów rybnych pozwoliłaby na

częściowe wykorzystanie obiektu na rzecz tzw. „małej retencji”.

Rys.9

Bardzo zróżnicowana budowa geologiczna Basenu Grudziądzkiego sprzyja występowaniu praktycznie wszystkich typów stałych kopalin pospolitych, a w szczególności

kruszywa naturalnego grubego i drobnego (żwiry i piaski). Na terenie Wałdowa

Szlacheckiego prace terenowe udokumentowały istnienie piasku drobnoziarnistego (rys.9), o miąższości 1,7 m. Występują one na gruntach VI klasy. Piaski te nadbudowują krawędź wysoczyzny polodowcowej, okalającej od północy i południa Kotlinę Grudziądzką. Ich eksploatacja utrzymuje się jednak na bardzo małym poziomie.

Problemem, z którym borykają się wszystkie sołectwa i Wałdowo Szlacheckie nie stanowi tutaj wyjątku, jest zanieczyszczenie powietrza. Szczególnie dużą emisją zanieczyszczeń charakteryzuje się transport drogowy. Odczuwa się także wpływ zanieczyszczeń transgranicznych, których przemieszczaniu sprzyja kotlinalny układ doliny Wisły. Ponadto źródłem zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie zimowym, są lokalne kotłownie, które powodują wzrost tzw. niskiej emisji oraz tzw. zanieczyszczenia importowane.

2. Dziedzictwo kulturowe

2.1. Obiekty o wartościach historycznych

Niestety w miejscowości Wałdowo Szlacheckie nie zachowały się żadne obiekty zabytkowe, bądź postulowane do wpisu do rejestru zabytków. Wieś nie posiada również zespołów dworsko–parkowych, które występują we wsiach sąsiednich, chociażby w Rudzie. Zachowały się jedynie nieliczne obiekty architektury i budownictwa widniejące w ewidencji konserwatorskiej. Są to:

- Przystanek kolejowy przy linii kolejowej Chełmża – Grudziądz, murowany, pochodzący z końca XIX wieku (rys.10);

Rys.10

- Dawna szkoła podstawowa, murowana, pochodząca z początków XX wieku;
- Dom dróżnika przy linii kolejowej Chelmża – Grudziądz, murowany, pochodzący z końca XIX wieku (rys.11);
- Dawny dom młynarza, nr 109, murowany, pochodzący z początku XX wieku (rys.12).

Rys.11

Rys.12

Ponadto we wsi znajduje się nieczynny cmentarz ewangelicki założony w połowie XIX wieku. Cmentarz jednokwaterowy o czytelnych granicach. Do dnia dzisiejszego zachowały się nieliczne nagrobki i mogiły. Drzewostan wycięty, pozostały lipy i brzozy, podrost robinii z krzewami lilaka. Ochrona układu przestrzennego, sepulkraliów i drzewostanu bez wpisu do rejestru zabytków.

Rys.13

We wsi znajduje się także Miejsce Pamięci Narodowej w formie głazu (rys.13) z umieszczoną na nim tablicą inskrypcyjną, upamiętniające miejsce straceń Polaków w latach 1939-1945, ustawiony w 1946 r. Ochrona pomnika bez wpisu do rejestru zabytków.

2.2. Stanowiska archeologiczne

Zgodnie z Systemem Ewidencji Stanowisk Archeologicznych przygotowanym przez Oddział Wojewódzki w Toruniu Państwowej Służby Ochrony Zabytków, wyróżniono w Wałdowie Szlacheckim następujące stanowiska archeologiczne:

Δ Obszar AZP 32-45:

- 1 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 1 – neolit, halsztat-laten, okres rzymski;
- 2 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 2 – halsztat-laten;
- 3 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 3 – halsztat-laten, okres rzymski;
- 4 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 4 – okres rzymski, późne średniowiecze;
- 5 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 5 – okres rzymski;
- 6 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 6 – wczesne średniowiecze, późne średniowiecze;
- 7 – Wałdowo Szlacheckie, stanowisko 7 – neolit.

3. Obiekty i tereny

Na terenie wsi Wałdowo Szlacheckie znajdują się malownicze tereny nizinno-pagórkowate oraz ogromne kompleksy leśne przecinane wieloma drózkami, sprzyjające pieszym wycieczkom i spacerom. Dzięki swojemu położeniu z dala

od miejskiego szumu dla wytrwałego turysty czy przyrodnika jest to idealny obszar do wędrówki, fotografii i obserwacji dzikiej przyrody (rys.14).

W centrum Wałdowa Szlacheckiego usytuowany jest także „Park Wiejski” (rys.15). Jest on doskonałym miejscem rekreacyjno-wypoczynkowym, w którym mieszkańcy wsi mogą spędzać wolny czas. Niedaleko „Parku” trwają prace związane

z budową amfiteatru ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Małych Projektów.

Ponadto brak jest innych bodźców zachęcających mieszkańców większych ośrodków miejskich ulokowanych niedaleko wsi do czynnego poznawania Wałdowa Szlacheckiego i jego okolic.

4. Infrastruktura społeczna

Rys.16

Głównym obiektem użyteczności publicznej w Wałdowie Szlacheckim jest Zespół Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy” (rys.16). Podczas działań wojennych zaginęły wszystkie księgi urzędowe szkoły. Z informacji uzyskanych od

mieszkańców wynika, że szkoła istniała już pod koniec XIX wieku. W pierwszych latach do szkoły uczęszczali tylko uczniowie z Wałdowa Szlacheckiego. We wsiach Biały Bór i Błędowo istniały osobne placówki. W lutym 1958 r. rozpoczęła się budowa nowego budynku szkoły dla potrzeb Wałdowa Szlacheckiego i Białego Boru. Nowy obiekt szkoły został oddany do użytku 22 lipca 1959 r. Od pierwszych lat istnienia szkoły odbywało się bardzo dużo bliższych lub dalszych wycieczek dla uczniów. Bardzo szybko też do harmonogramu pracy szkolnej weszły różnorodne uroczystości i obchody związane ze świętami państwowymi lub tradycjami narodowymi. W dniu 4 lutego 1975 r. oddano do użytku wybudowany obok szkoły Dom Nauczyciela. W roku szkolnym 1998/99 funkcję dyrektora szkoły podstawowej i nowo wybudowanego gimnazjum nr 3 objął Pan Krzysztof Sulerzycki. W dniu 25 maja 2002 r. nastąpiło uroczyste przekazanie Sztandaru szkole. Data ta została przyjęta jako dzień Święta Szkoły. Szkoła posiada także bardzo dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną i lokalową oraz nowoczesną pracownię komputerową z nieograniczonym dostępem do Internetu. Obok szkoły planowana jest budowa kompleksu boisk sportowych.

W Wałdowie Szlacheckim znajduje się także Przedszkole (rys.17), którego zadaniem jest przygotowanie dziecka do nauki w szkole oraz pomoc pracującym rodzicom w zapewnieniu dzieciom opieki wychowawczej, a w szczególności zapewnienie

Rys.17

dzieciom właściwych warunków rozwoju fizycznego, umysłowego, emocjonalnego i społecznego. Przy Przedszkolu działa także Świetlica Socjoterapeutyczna „Pod Lipami”. Obok przedszkola zaś znajduje się plac zabaw dla dzieci wybudowany w 2006 r. z udziałem środków Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

We wsi nie ma jednak Ochotniczej Straży Pożarnej. Najbliższa baza OSP znajduje się w Małym Rudniku.

Mieszkańcy Wałdowa Szlacheckiego mają także utrudniony dostęp do usług medycznych. W tym celu korzystają z Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Małym Rudniku oddalonego o ok. 6 km, który świadczy podstawową opiekę zdrowotną, ambulatoryjną, stacjonarną i dochodzącą. Jednostka ta podlega bezpośrednio Zakładowi Opieki Zdrowotnej Gminy Grudziądz.

Rys.18

W miejscowości nie ma także Kościoła. Jednakże niedzielne nabożeństwa odbywają się w usytuowanej w centrum wsi kaplicy (rys.18), do której uczęszczają także mieszkańcy Białego Boru. Parafia katolicka znajduje się natomiast w Sarnowie.

5. Infrastruktura techniczna

W Wałdowie Szlacheckim znajduje się sieć telekomunikacyjna oraz elektryczna. Dzięki temu wszystkie istniejące gospodarstwa domowe posiadają dostęp do sieci energetycznej o mocy zaspokajającej potrzeby mieszkańców.

We wsi znajduje się sieć wodociągowa. Podłączono do niej większość gospodarstw, co wiąże się z dostarczaniem czystej, zdrowej wody spełniającej wszelkie normy i wymogi. Wciąż brakuje jednak sieci kanalizacyjnej, a ścieki odprowadzane są najczęściej do nie zawsze szczelnych przydomowych szamb.

We wsi nie ma także sieci gazociągowej.

Na chwilę obecną wywozem odpadów komunalnych zajmuje się Przedsiębiorstwo Usług Miejskich w Grudziądzu, z którym umowę ma podpisaną 131 gospodarstw, a także Miejskie Wodociągi i Oczyszczalnia Sp. z o.o. (12 gospodarstw) oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych i Mieszkaniowych „EKO–SYSTEM” Sp. z o.o. (26 gospodarstw). Odpady po procesie segregacji trafiają na wysypisko śmieci w Zakurzewie. Od 2013 roku obowiązki w zakresie gospodarki odpadami będzie realizować Gmina Grudziądz.

6. Gospodarka i rolnictwo

6.1. Gospodarka

Z większych zakładów przemysłowych, zlokalizowanych na terenie sołectwa Wałdowo Szlacheckie, można wymienić Odlewnię Żeliwa „SOLIDUS” (rys.19). Przedsiębiorstwo to działa od 2004 r. i zajmuje się

Rys.19

produkcją wszelkiego rodzaju odlewów żeliwnych. Działalność firmy ma charakter ponadregionalny. Zakład zatrudnia ok. 10 pracowników. Przedsiębiorstwo znajduje się także na liście obiektów potencjalnie uciążliwych dla środowiska z uwagi na hałas maszyn produkcyjnych oraz mikrobiologiczne zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby.

Rys.20

Ponadto w miejscowości Wałdowo Szlacheckie nie ma żadnych większych zakładów przemysłowych, ani fabryk. Istnieje za to dość duża liczba drobnych, prywatnych przedsiębiorstw, głównie w branży spożywczo – przemysłowej (rys.20), kamieniarskiej, usługowo –

handlowej, czy mechaniki pojazdowej. Z tej ostatniej na uwagę zasługuje firma „Auto – Service Janusz Kamiński” (rys.21), która działa już od 1985 r. Zajmuje się obsługą i naprawą samochodów osobowych, ze specjalizacją na samochody dostawcze. Zakład posiada nowoczesne zaplecze warsztatowe i sprzętowe. Oferuje pełen zakres mechanizacji – naprawy mechaniczne i elektryczne. Obecnie firma jest w trakcie rozbudowy.

Rys.21

6.2. Rolnictwo

Na terenie miejscowości Wałdowo Szlacheckie znajduje się 90 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 347,0891 ha, w tym:

- o powierzchni od 0 do 1 ha – 2 gospodarstwa
- o powierzchni od 1 do 2 ha – 32 gospodarstwa
- o powierzchni od 2 do 5 ha – 30 gospodarstw
- o powierzchni od 5 do 7 ha – 12 gospodarstw
- o powierzchni od 7 do 10 ha – 4 gospodarstwa
- o powierzchni od 10 do 15 ha – 8 gospodarstw
- o powierzchni powyżej 15 ha – 2 gospodarstwa

Aż 40,09% powierzchni sołectwa Wałdowo Szlacheckie zajmują grunty orne, a ich powierzchnia wynosi 258,2814 ha. Najwięcej jest gruntów VI klasy – 37,88%, najmniej gruntów III klasy – 8,44%. Pozostałe to grunty klasy IV (29,21%) i V (24,47%). Zdecydowana większość tych gleb charakteryzuje się niską i średnią zawartością potasu i magnezu. Natomiast zawartość fosforu rozkłada się równomiernie. Bardzo istotne znaczenie dla oceny jakości i przydatności gleb ma znajomość ich odczynu. W Wałdowie Szlacheckim przeważają gleby o odczynie obojętnym (30%), a także lekko kwaśnym (26%) i obojętnym (26%). Pozostałe to gleby o odczynie kwaśnym (13%) i bardzo kwaśnym (5%). Stąd też konieczność wapniowania jest zbędna aż w przypadku 75% z nich. Bardziej szczegółowe dane odnośnie zawartości fosforu, potasu, magnezu oraz odczynie gleb przedstawia poniższa tabela:

Gleby w Wałdowie Szlacheckim	Odczyn					Potrzeby wapniowania					Zawartość														
											Fosforu				Potasu				magnezu						
	b.kw	kw	l.kw.	ob	zas	K	P.	W	O	Z	BN	N	Ś	W	BW	BN	N	Ś	W	BW	BN	N	Ś	W	BW
	5	13	26	30	26	3	4	9	9	75	8	26	27	17	22	8	40	33	13	6	21	31	36	9	3

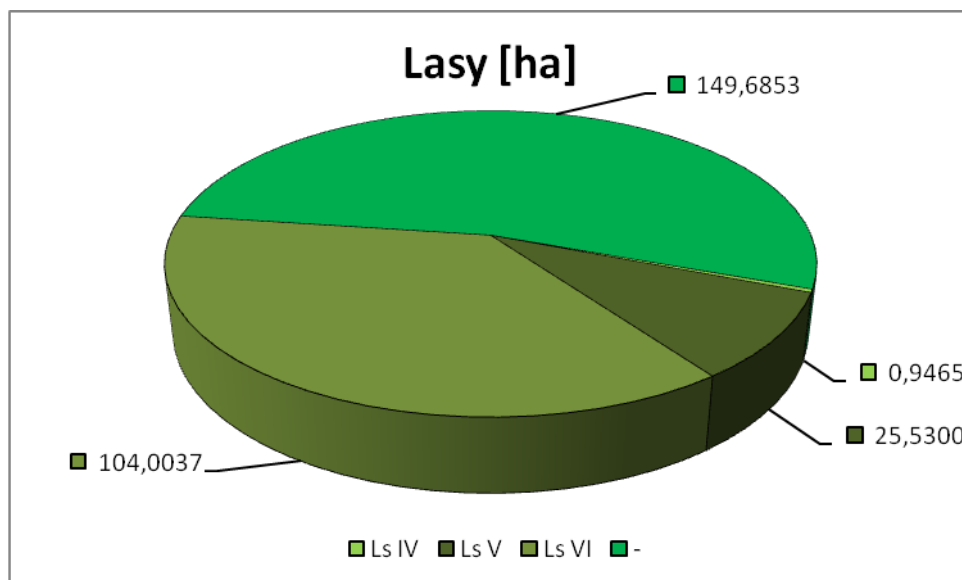
Odczyn: "b.k." - bardzo kwaśny, "kw" - kwaśny, "l.kw." - lekko kwaśny, "ob." - obojętny, "zas." - zasadowy

Potrzeby wapniowania: "K" - konieczne, "P" - potrzebne, "W" - wymagane, "O" - obojętne, "Z" - zbędne

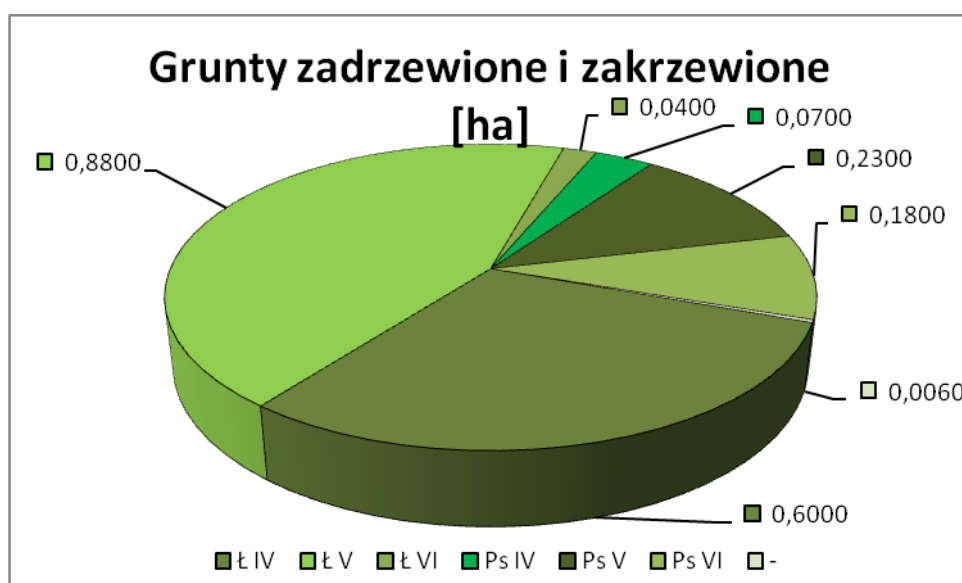
Zawartość: "BN" - bardzo niska, "N" - niska, "Ś" - średnia, "W" - wysoka, "BW" - bardzo wysoka

6.3. Klasyfikacja gleb

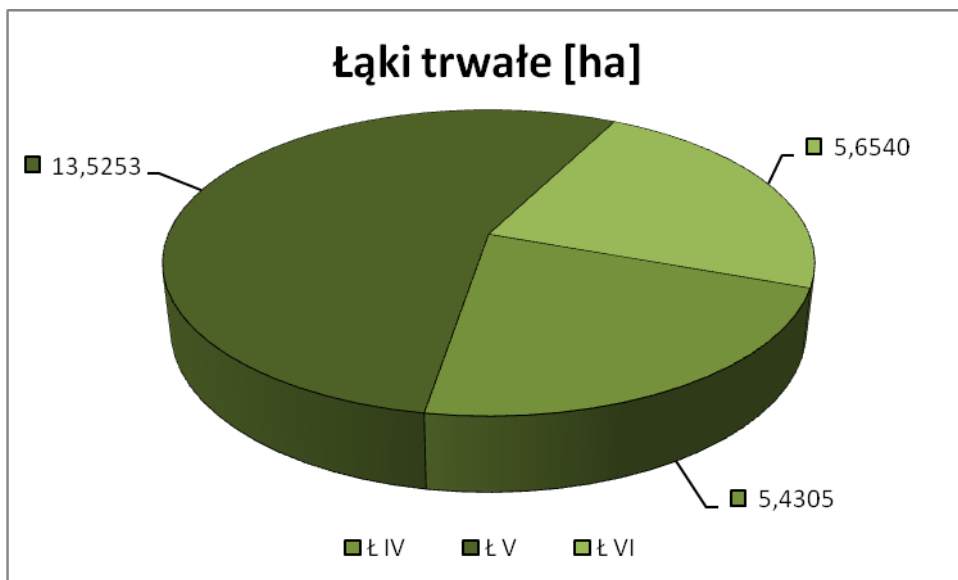
Lasy [ha]			
Ls IV	Ls V	Ls VI	-
0,9465	25,5300	104,0037	149,6853

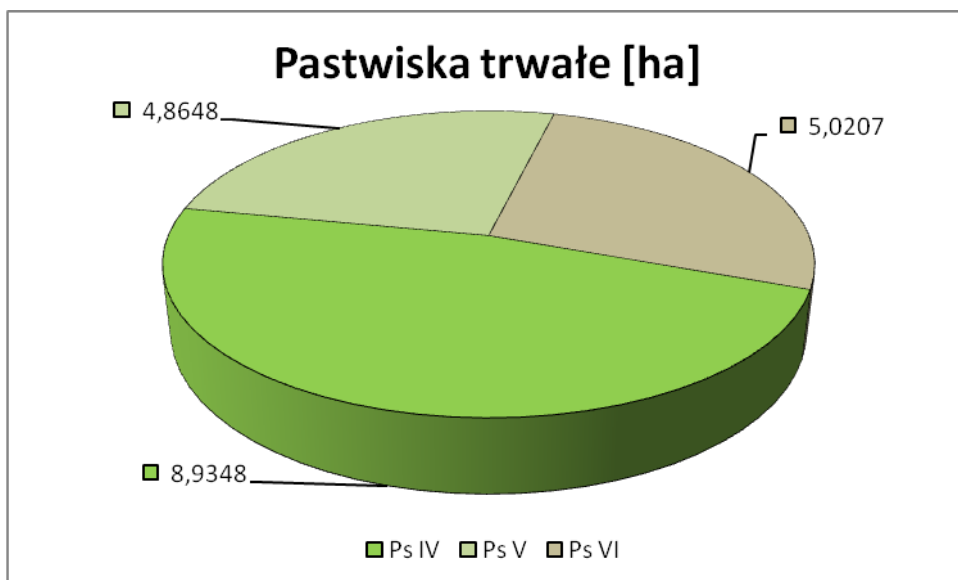
Grunty zadrzewione i zakrzewione [ha]						
Ł IV	Ł V	Ł VI	Ps IV	Ps V	Ps VI	-
0,6000	0,8800	0,0400	0,0700	0,2300	0,1800	0,0060

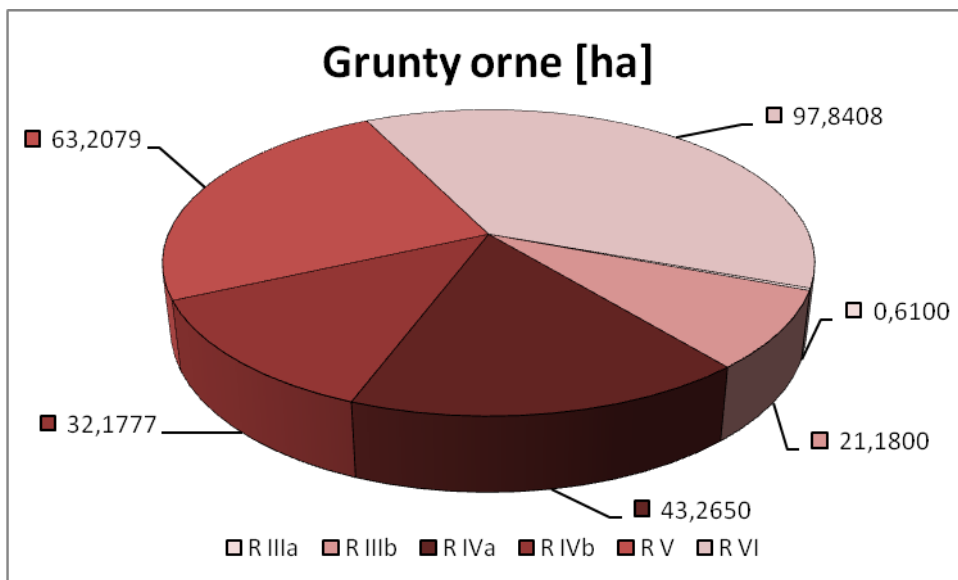
Łąki trwałe [ha]		
Ł IV	Ł V	Ł VI
5,4305	13,5253	5,6540

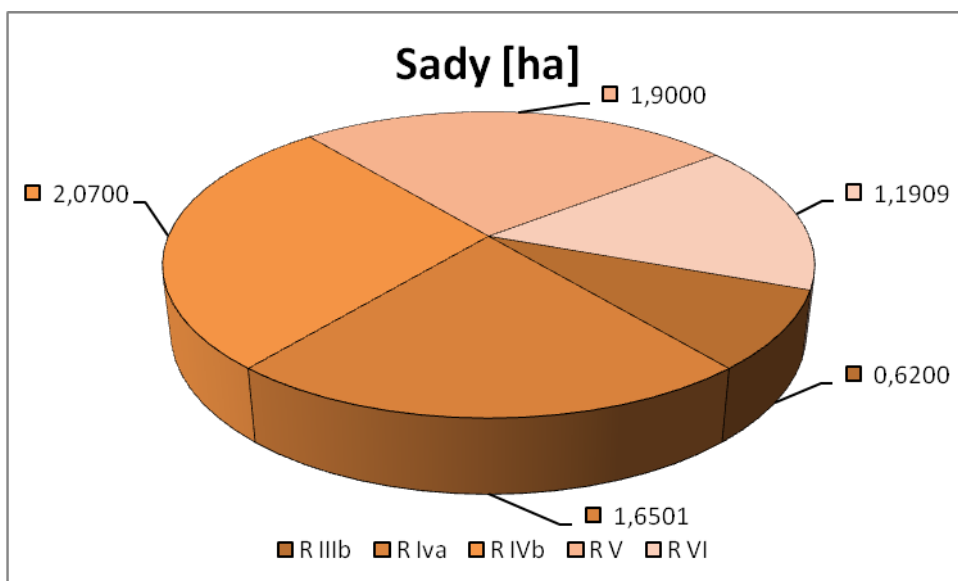
Pastwiska trwałe [ha]		
Ps IV	Ps V	Ps VI
8,9348	4,8648	5,0207

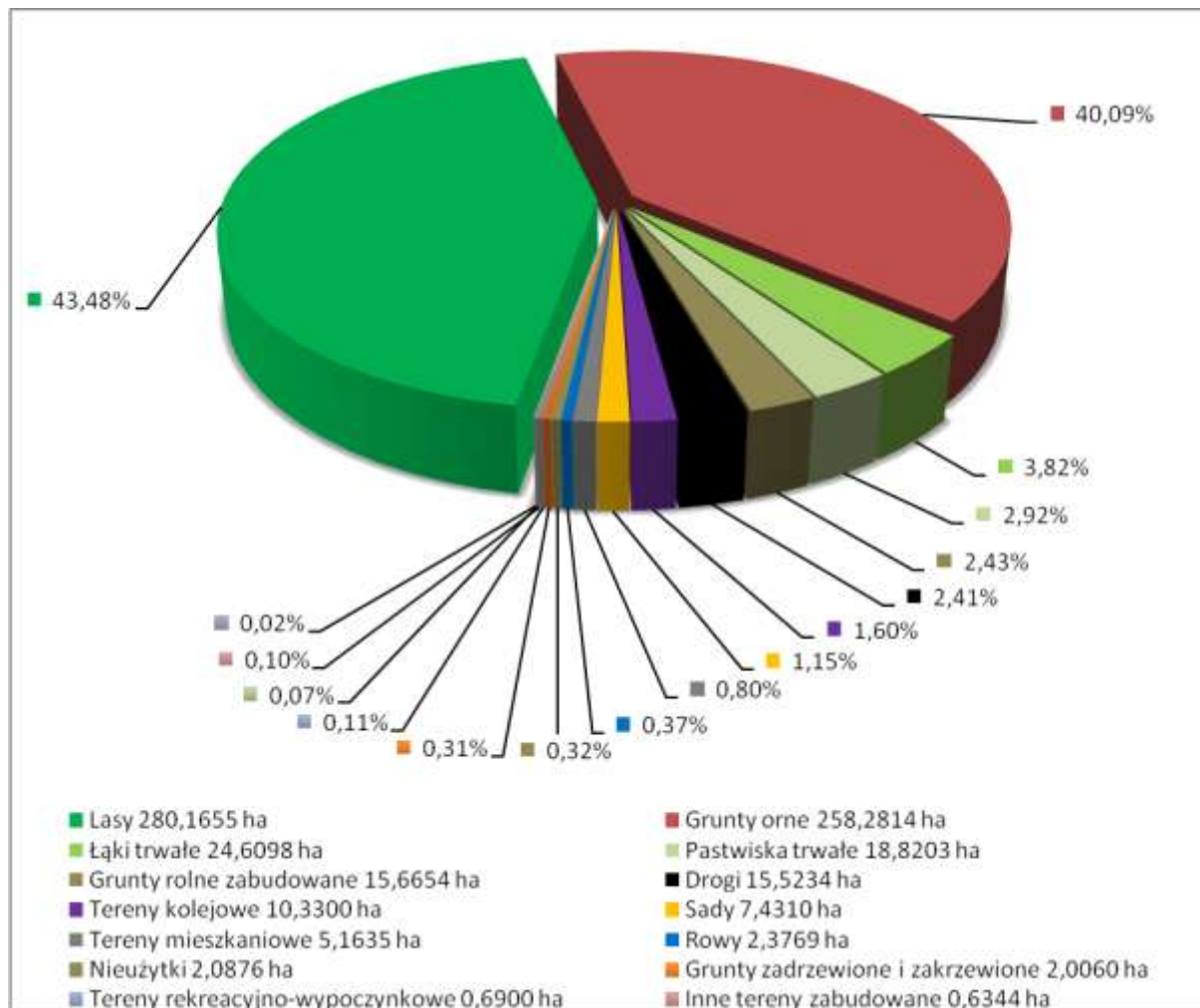
Grunty orne [ha]					
R IIIa	R IIIb	R IVa	R IVb	R V	R VI
0,6100	21,1800	43,2650	32,1777	63,2079	97,8408

Sady [ha]				
R IIIb	R Iva	R IVb	R V	R VI
0,6200	1,6501	2,0700	1,9000	1,1909

6.4. Struktura użytków

7. Kapitał społeczny i ludzki

Samorząd miejscowości wspiera zbiorcami miejscowe społeczeństwo i ludność okolicznych wsi. Organizowane są m.in. festyny, obchody Dnia Dziecka, choinki dla dzieci, spotkania wigilijne. Ponadto corocznie z budżetu Gminy Grudziądz wydzielane są środki finansowe w ramach podjętej uchwały Rady Gminy z funduszu sołectkiego na bieżącą działalność sołectwa. Ponadto we wsi działa założone w 2010 r. Stowarzyszenie „Q Przyszłości”. Jest to apolityczne, dobrowolne, samorządne i trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych, a swoją działalność prowadzi na rzecz

ogółu społeczeństwa na wsi. Celem działalności Stowarzyszenia jest przede wszystkim troska o równe szanse edukacji oraz ze względu na trudną sytuację życiową mieszkańców nie tylko Wałdowa Szlacheckiego, ale także okolicznych wsi. Ponadto Stowarzyszenie swoją działalnością dąży do wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi, integracji mieszkańców wsi, przeciwdziałania bezradności i wykluczeniu społecznemu oraz wspierania demokracji i budowania społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym. Członkinie Stowarzyszenia (rys.22) promują również wszelkie działania dążące do podtrzymania lub odrodzenia lokalnych tradycji i zwyczajów. Tak jest również w przypadku produktów regionalnych, które są lokalnym bogactwem naszej gminy. Zapomniane przepisy na nowo nabierają smaku i zapachu.

III. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

Wykorzystanie Analizy SWOT daje możliwość przeanalizowania mocnych i słabych stron sołectwa Wałdowo Szlacheckie wobec stawianych przez otoczenie szans, jak i zagrożeń. Pozwala również na przedstawienie informacji w przestrzennej, uporządkowanej formie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne • Sprzyjająca struktura wiekowa mieszkańców • Sieć wodociągowa, energetyczna i telekomunikacyjna • Atrakcyjny pod względem turystycznym teren • Sklepy spożywczo-przemysłowe • Rozgrywki sportowe na szczeblu powiatowym • Oświetlenie części wsi • Bliskość drogi krajowej nr 55 • Tereny pod rozwój budownictwa jednorodzinnego • Wysoki poziom edukacji na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym • Działalność Stowarzyszenia „Q Przyszłości” 	<ul style="list-style-type: none"> • Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna (brak gospodarstw agroturystycznych) • Brak sieci kanalizacyjnej i gazociągowej • Słaba jakość wód gruntowych • Wysokie bezrobocie • Migracja ludzi młodych, wykształconych • Utrudniony dostęp do informacji • Brak dostępu do szerokopasmowego Internetu • Zły stan infrastruktury drogowej • Brak inwestorów • Zanedbana melioracja • Brak nowoczesnego obiektu świetlicy wiejskiej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość Autostrady A1 • Możliwość pozyskiwania środków pomocowych z Programów Unijnych • Wykorzystanie środków strukturalnych Unii Europejskiej • Migracja ludzi z miasta na wieś • Rozwój małych i średnich przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak stabilnego prawa • Słabość gospodarcza miasta Grudziądza • Brak przychylnego klimatu dla inwestora na poziomie kraju • Brak perspektyw szybkiego wyjścia z bezrobocia w kraju • Brak klarownych programów gospodarczych

Ocenę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń sołectwa Wałdowo Szlacheckie dokonali sami mieszkańcy wyrażając swoje opinie i uwagi na zebraniach wiejskich organizowanych przez Sołtysa i Radę Sołecką. Wszelkie uwagi, opinie i sugestie zostały przedstawione w powyższej Analizie SWOT, z której jasno wynikają cechy wyróżniające naszą miejscowość spośród innych w gminie, nasz potencjał gospodarczy oraz szanse i bariery.

IV. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć na lata 2012-2019

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie	Harmonogram Realizacji	Koszt	Źródło finansowania
1.	Budowa boiska sportowego przy Zespole Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”	Rozwój sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, zagospodarowanie wolnego czasu, promocja sportu	Dzieci, młodzież, mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie	2013-2014	540 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska
2.	Budowa Sali gimnastycznej w Zespole Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”	Rozwój sprawności fizycznej dzieci i młodzieży, zagospodarowanie wolnego czasu, promocja sportu	Dzieci, młodzież, mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie	2015-2016	3 500 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska
3.	Budowa świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem i przyległym parkingiem	Zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz przyjezdni goście	2015-2019	900 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska
4.	Budowa oświetlenia drogowego a) przy drodze powiatowej nr 1395C w kierunku Białego Boru b) w kierunku Pana Kotowicza (3-4 lampy) c) przy centrum rekreacji (park wiejski)	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013-2019	130 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska

5.	Dokończenie budowy ścieżki pieszo-rowerowej w kierunku Białego Boru oraz w kierunku Rudy	Zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszo-rowerowego na tym odcinku drogi	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013-2019	700 000 zł	Gmina Grudziądz ; Samorząd Sołectwa ; Unia Europejska
6.	Modernizacja w technologii asfaltowej: a) drogi w kierunku Wałdowo góry b) drogi w kierunku Pana Wiśniewskiego c) drogi w kierunku Pilewic d) drogi w kierunku Błędowa	Poprawa stanu infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, poprawa warunków komunikacyjnych	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013-2019	4 000 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska
7.	Wykonanie odwodnienia ronda	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013	30 000 zł	Starostwo Powiatowe
8.	Budowa bezpiecznego przejścia dla pieszych przy Zespole Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013	15 000 zł	Gmina Grudziądz ; Samorząd Sołectwa ; Unia Europejska
9.	Budowa wiaty przy stacji PKP Wałdowo	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013	10 000 zł	PKP ; Samorząd Sołectwa ; Unia Europejska
10.	Montaż kolektorów słonecznych dla mieszkańców wsi oraz organizacja współfinansowania tej inwestycji	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2013-2019	32 000 zł (po 4 000 zł rocznie)	Gmina Grudziądz ; Samorząd Sołectwa ; Unia Europejska
11.	Współpraca ze Stowarzyszeniem „Q Przyszłości” w inicjatywie związanej z Centrum Rekreacji (park wiejski, świetlica)	Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie oraz inni użytkownicy	2012-2019	16 000 zł (po 2 000 zł rocznie)	Gmina Grudziądz ; Samorząd Sołectwa ; Unia Europejska
12.	Budowa sieci kan. sanit. / przydomowe oczyszczalnie ścieków	Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego	Mieszkańcy sołectwa Wałdowo Szlacheckie	2019	3 500 000 zł	Gmina Grudziądz ; Unia Europejska

V. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne

Miejscowość Wałdowo Szlacheckie położona jest na podmokłych terenach Basenu Grudziądzkiego, w odległości 11,5 km na południowy zachód od centrum Grudziądza. Krajobraz wsi podmiejski z dużą ilością działek budowlanych, wzbogacony śródpolnymi i przydrożnymi zadrzewieniami.

W sołectwie Wałdowo Szlacheckie znajduje się sieć telekomunikacyjna, energetyczna i wodociągowa. To w znacznej części przyczynia się do poprawy życia mieszkańców. Brak jest jednak sieci kanalizacyjnej i gazociągowej.

Przez centrum wsi biegnie droga powiatowa nr 1395C relacji Biały Bór – Wałdowo – Ruda. W centrum wsi znajdują się również najważniejsze instytucje: Zespół Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”, Gminne Przedszkole oraz kaplica.

Zakładane w niniejszym „*Planie*” zadania inwestycyjne z pewnością przyczynią się do poprawy warunków życia na wsi oraz w znaczący sposób uatrakcyjnią przestrzeń publiczną miejscowości.

Wśród wymienionych w „*Planie*” zadań szczególne znaczenie dla mieszkańców wsi mają następujące inwestycje: budowa boiska sportowego i sali gimnastycznej przy Zespole Szkół im. Stanisława Broniewskiego „Orszy”, budowa świetlicy wiejskiej wraz z wyposażeniem i przyległym parkingiem oraz budowa sieci kanalizacyjnej. Pierwsza z nich – budowa boiska sportowego i sali gimnastycznej – ma na celu przede wszystkim rozwój sprawności fizycznej dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz zagospodarowanie im wolnego czasu.

Inwestycja ta pozytywnie wpłynie na promocję sportu w miejscowości i jej okolicach. Uczniowie szkoły podstawowej i gimnazjum biorą udział w różnych olimpiadach sportowych na szczeblu powiatowym.

Druga inwestycja – budowa świetlicy wiejskiej – przyczyni się z pewnością do poprawy warunków życia na wsi, sprzyjać będzie nawiązywaniu kontaktów oraz integracji społecznej. Będzie doskonałym miejscem do organizacji różnego rodzaju imprez okolicznościowych. W świetlicy spotykać się będą wszyscy mieszkańcy – dzieci i dorośli, a także przyjezdni goście. Budowa świetlicy wiejskiej wraz z jej kompleksowym wyposażeniem przyczyni się do podniesienia jakości życia społeczności Wielkich Lnisk oraz w znaczący sposób uatrakcyjni przestrzeń publiczną miejscowości.

Z kolei budowa sieci kanalizacji sanitarnej z pewnością przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska naturalnego oraz poprawy komfortu życia mieszkańców wsi.

Także systematyczne modernizacje dróg gminnych i powiatowych oraz ciągów pieszo-rowerowych wraz z oświetleniem drogowym przyczynią się do poprawy warunków komunikacyjnych oraz zwiększenia komfortu życia mieszkańców wsi.

VI. Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości Wałdowo Szlacheckie jest jednym z najważniejszych elementów odnowy naszej wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach Programów Pomocowych Unii Europejskiej współfinansowanych z Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Opracowany Plan Odnowy Miejscowości Wałdowo Szlacheckie zakłada w przeciągu 7 najbliższych lat realizację kilku zadań, których istotą jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną i kulturalną. Zakładane cele „Planu” przewidują wzrost znaczenia naszej wsi poprzez rozwój kultury, sportu, rekreacji oraz infrastruktury.

Marzymy, aby nasza wieś...

...miała nowoczesne boisko sportowe i salę gimnastyczną, a także swoją własną świetlicę, w której rozwijałoby się życie kulturalne i społeczne mieszkańców, gdzie odbywałyby się różnego rodzaju imprezy okolicznościowe, spotkania i zebrania wiejskie. Chcielibyśmy, aby wieś Wałdowo Szlacheckie została podłączona również do sieci kanalizacyjnej. Pragnęlibyśmy, aby wieś posiadała stałe łącza internetowe, lepszą komunikację z sąsiednimi miastami i gminami.

Bylibyśmy szczęśliwi...

...gdyby udało się pozyskać fundusze na rozwój małej przedsiębiorczości w sołectwie Wałdowo Szlacheckie, co pomogłoby w zatrzymaniu zdolnej i ambitnej młodzieży. Chcielibyśmy również zwiększyć dostęp do zakładów lecznictwa ogólnego i profilowanych poradni.

W oparciu o przeprowadzoną analizę potrzeb mieszkańców głównym ich celem jest dynamiczny i zrównoważony rozwój miejscowości Wałdowo Szlacheckie, poprzez zwiększenie dostępu mieszkańców sołectwa i Gminy Grudziądz do rozwoju nowoczesnej infrastruktury, instytucji kultury oraz szeroko rozumianej komunikacji.